G. Sabinus.

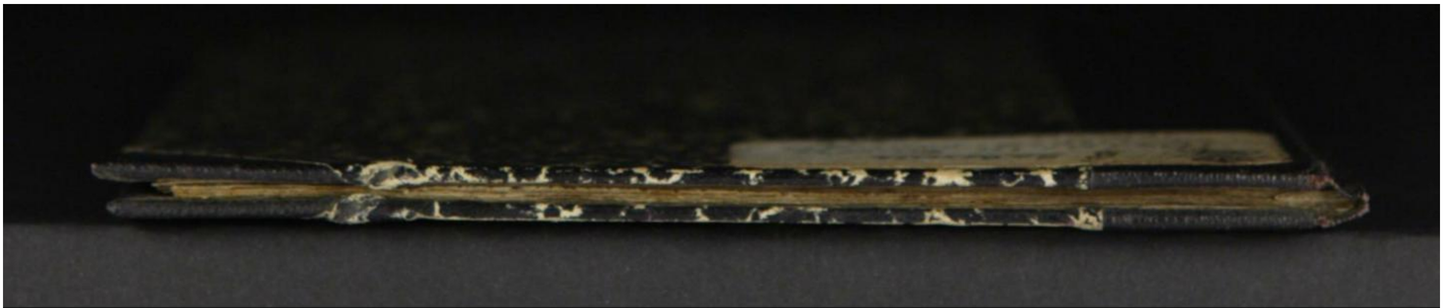
Oratio in Funere Dorotheæ, coniugis Alberti. 1548.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 74 [35,-153 8°]

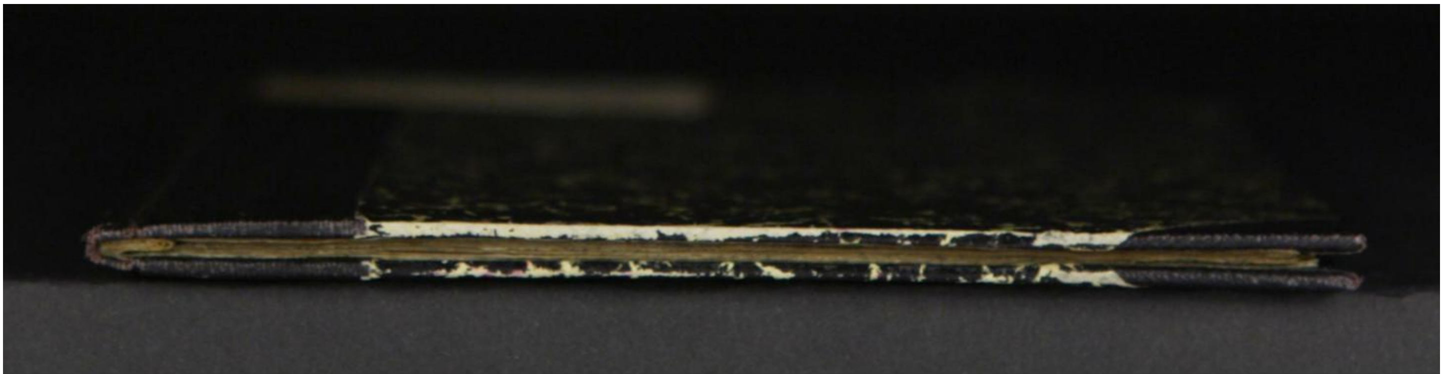

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 74 [35,-153 8°]

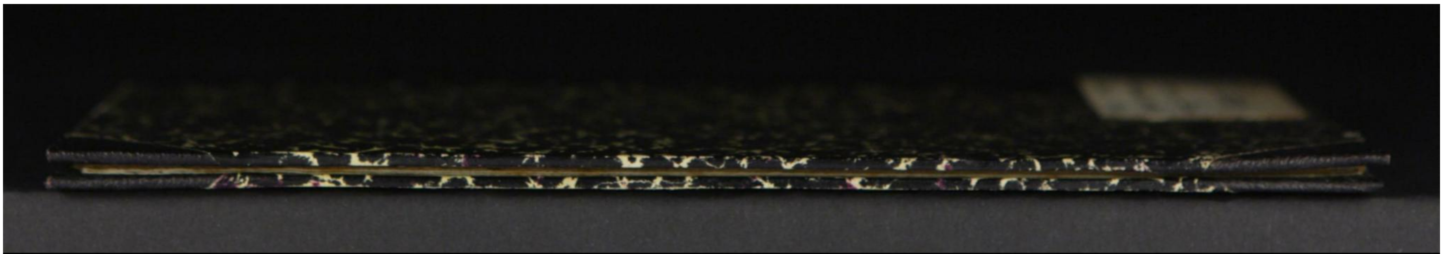
Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 74 [35,-153 8°]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 74 [35,-153 8°]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 74 [35,-153 8°]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 74 [35,-153 8°]

35,-153 DA BOX
(LN bis 74)
BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 74 [35,-153 8°]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 74 [35,-153 8°]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 74 [35,-153 8°]

35,-153 17.

ORATIO
HABITA A GEORGIO SABINO IN FVNERE

nobiliſsimæ dominæ Dorotheæ, coniugis illuſtriſsimi Principis Alberti, Marchionis Brandeburgenſis Pruſsiæ Ducis etc. Quæ obijt III. Idus Aprilis, An. M. D. XLVII.

Frid. I. Fil.

ADDITA SVNT ET Carmina de eiuſdem obitu.

IN ACADEMIA REGIIMONTIS,

D. Antonio Sabino,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 74 [35,-153 8°]

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 74 [35,-153 8°]

RECTOR ACADEMIAE REGIOMONTANAE.

SI qua prius triſtem meruerunt funera luctum,
Si fuit hac unquam iuſtus in urbe dolor.
Iam dare funeſti lugubria ſigna doloris,
Triſtia iam lachrymis ora rigare decet.
Nanq; Boruſsiaci Ducis occidit inclyta coniunx,
Afflicta eſt populi qua moriente ſalus.
Nunc gemat & mœſto ſuffundat lumina fletu
Pruſsia, nam matrem perdidit orba ſuam.
Illa nurus inopesq; ſenes, ægrosq; fouebat,
Munificam uiduis illa ferebat opem.
Ante alios uero quibus eſt hoc funus acerbum,
Et quibus hæc fletum triſtia fata mouent,
Nos plorare decet, nos indulgere dolori,
Illa bonis Princeps artibus æqua fuit,
Illa ſuum dominum, quo conderet atria Muſis, ‹‹
Impulit, hocq; pium ſedula iuuit opus. ‹‹
Quiq; darent ſtudijs operam, Muſisq; uacarent,
Pauperibus larga præbuit æra manu.
Eſt quoq; fas triſti nos Principis ore moueri,
E cuius pendet noſtra ſalute ſalus.
Cernis ut incedat pullo uelamine tectus,
Veſtibus auratis qui modo cultus erat.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 74 [35,-153 8°]

Ille ſua quando uiduatus coniuge luget,
Nos minime lachrymas continuiſſe decet.
Aegra ualetudo uel ſi qua moleſtia regem
Afficit, Hybleæ quem reuerentur apes,
Nonne uides ut mœſta fremant examina luctu?
Cæreaq; affectis mœreat aula fauis?
Conglomerantur apes, planguntq; trementibus alis
Pectora: nec læti germina ueris amant.
Nos ſimili ſtudio lugentes triſtia noſtri
Conuenit afflicti fata dolore Ducis.
Ibimus et mœſtum teſtabimur ergo dolorem,
Funere quem nobis attulit atra dies:
Ibimus: utq; frequens oculis humentibus adſit
Doctaq; nobiſcum turba (iubemus) eat
Quando ſepulturæ iam ſigna dabuntur, et edent
Mota ſub aerijs turribus æra ſonum.
Ipſe ego (parua licet mihi ſit facundia linguæ,
Impediatq; recens fletibus ora dolor)
Triſtibus interitum dominæ plorabo querelis
Hic, media fanum quo ſtat in arce loco.
Emeritæ faciam præconia debita uitæ,
Ipſa quibus gaudet neſcia fama mori.
Nanq; tot inſignem uirtutibus Heroinam,
Non decet orbatam laudibus eſſe ſuis.

XI. Calen. Maij.

Anno M. D. XLVII.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 74 [35,-153 8°]

ORATIO FVNE-BRIS.

ETSI ſocietate lachrymarum ac ueris gemitibus dolorem noſtrum et oſtendere debemus, et ſignificare aliqua ex parte poſſumus, tamen cum tam multæ tamq́; graues dolendi cauſæ concurrant, nullius tanta eloquentia eſt ut exponere hos dolores pro magnitudine, aut leuare eos oratione mediocriter queat: tantum abeſt, ut ego qui et ingenij imbecillitate, et mœſticia ſingulari impedior, conuenientem huic loco orationem habere poſſim. Luget optimus Princeps nobiliſsimæ et cariſsimæ coniugis interitum, in qua pulcherrima omnium uirtutum copulatio fuit: Qui quidem etſi ſua ipſius ſolitudine, ſuo dolore, et ſuo deſiderio cruciatur, tamen cum intuetur filiam, quam habet unicam et chariſsimam, uidetq́; intimos ſenſus pectoris ipſius, pater ſapiens et liberorum amans, pene exanimatur: et quanquam in eo celſitudo animi, in omni fortunæ uarietate magna ſemper fuit, tamen nunc pene ſuccumbit mœrori, et uix erigit ſeſe ipſe. Deinde augent triſtitiam, huius temporis aliæ calamitates: Cum in hoc horribili Germaniæ bello magnis curis de republica et de omni poſteritate exerceretur, etſi ijs conſolationibus, quas Deus Eccleſiæ ſuæ tradidit ac ratas eſſe iuſsit, magni-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 74 [35,-153 8°]

tudineq́; animi ſe ſuſtentabat, tamen has ſollicitudi-
nes ſæpe lenijt dulciſsima conſuetudo nobiliſsimæ et
ſapientiſsimæ coniugis, cum qua ſuas curas quaſi par-
tiebatur. Id ſolatium nunc quoq́; fatalis hic caſus
eripuit. Deinde Princeps filia, cuius nunc ea ætas
eſt, ut non ſolum naturali ϛοργη, ſed etiam iudicio
matrem amarit, & eius uirtutes iam intellexerit, &
imitari ceperit, quanto in dolore eſt. Poſtremo lu-
gent dominam hæ noſtræ Eccleſiæ, Scholæ, & opti-
mi quiq́; omnium ordinum homines, & quia ſciunt
affici nos debere Principis optimi luctu, & quia uir-
tutes & beneficia dominæ meminerunt. Has tantas
cauſas dolendi, cuius oratio æquare poteſt? Mihi
quidem eas cogitanti, uox & ſpiritus dolore inter-
cluditur. Sed quoniam aliquid omnino dicendum eſt,
& ſignificatio oſtendenda noſtri luctus, quæſo ut
mihi ueniam detis, quod magnitudini rerũ nequa-
quam par eſt oratio, uoſq́; pro ueſtra prudentia cogi
tetis ipſi, quam iuſtum officium ſit adfici luctu optimi
Principis, & filiæ, & quantam iacturam reſpublica
fecerit amiſſa tali domina. Deinde & conſolationes
diuinitus traditas, cũ Eccleſiæ doctrinam de uolunta-
te Dei, & de immortalitate teneatis, ipſi uobis ſubij-
cite. Cum autem commemoratio laudũ & uirtutum
in funeribus piorũ hominũ facienda ſit, & ut ipſo-
rum memoria ſit diuturnior, & ut alij talibus exem-
plis

plis commonefacti ad uirtutem & ad inuocationem Dei exuſcitentur, ego quoq; laudes illuſtrißimæ Principis Dorotheæ recitabo, ſed ut potero, non ut magnitudo uirtutũ ipſius et pulcherrima decora poſtulabant.

Nata eſt Princeps Dorothea in familia nobiliſſima Regum Danicorum, patre Rege Friderico, & matre Anna, filia Marchionis Ioannis Electoris, filij Alberti Marchionis, qui propter excellentiam uirtutis dictus eſt Achillis Germanicus. Cumq; ſemina uirtutum, & igniculos á parentibus, quorum natura fuit præſtantißima, acceperit, multum poſtea in natura optima, recta inſtitutio ualuit. Hic ſi uelim Rhetorico more de ſplendore nataliũ dicere, & de Cimbricorum Regum, & de Marchionum Brandeburgenſium laudibus, quam longa narratio futura eſſet. Sed totam hanc partem prætereo, quia etſi eſt magnũ decus generis nobilitas, quam fateor etiã quandam eſſe uirtutis inchoationem, tamen alia ſunt ueriora ornamenta. Didicit literas et ſinceram doctrinã de Deo & filio eius, domino noſtro Ieſu Chriſto, & ad omnia exercitia pietatis, & aliarũ uirtutum optima diſciplina aſſuefacta eſt inde uſq; a puericia, parentũ diligentia. Cumq; non ſolum ſtudioſe audiret docentes in Eccleſia, ſed etiam libros diuinitus nobis commendatos, ſcriptos à Prophetis & Apoſtolis, & eruditorũ explicationes ipſa legeret auidißime, ſum-

mam doctrinæ cœleſtis ita mente complexa eſt integram, ut conſenſum catholicæ Eccleſiæ noſſet, et uero iudicio ac toto pectore amplecteretur, & falſa dogmata non ſolum erudite refutaret, ſed etiam acriter auerſaretur: fuitq; apud patrem et fratrem Reges ſanctiſsimos monitrix, ut una, uera, et conſentiens docentium uox eſſet in Eccleſijs: et ne locus erronibus, qui tunc paſsim fanaticas opiniones ſpargebant, concederetur. Sicut olim Theodoſij Imperatoris filia Placidia fratri Arcadio monitrix fuit de puritate doctrinæ retinenda: et poſtea Martiano Imperatori hortatrix de Synodo Chalcedonenſi conuocanda. Nec uoluntatem hanc et curam retinendæ puritatis doctrinæ unquam depoſuit. Sed iudiciũ idem haud dubie ad dulciſsimam Dei et filij eius, Prophetarum ac Apoſtolorum, Mariæ, Euæ, et cœtus cœleſtis uniuerſi conſuetudinem attulit. Cum igitur inclytus Princeps noſter, comperiſſet indolem eſſe in ea præclaram, mores optimos, agnitionem et inuocationem Dei ueram, coniugium eius et pio conſilio expetiuit, et aſſentientibus patre Rege Danico, et grauiſsimis regni Principibus, obtinuit. Venit igitur Regis filia Dorothea, ad Albertum Marchionem Brandeburgenſem, Boruſſorum Ducem, non ut Thetis ad Peleum Delphino uecta, Nereidum comitatũ adducens: ſed afferens ueri Dei agnitionem et inuocationem, et

omni-

omnium aliarum uirtutum chorum, ſummaq; con-
cordia et mutuo amore cum marito uſq; ad extre-
mum ſpiritum uixit annos unum et uiginti. Nec fuit
infœcunda, ſed peperit filios duos, nempe Albertum,
et Fridericum Albertum: filias item quatuor, Luci-
am, Luciam Dorotheam, Catharinam, et Annam
Sophiam, quæ unica ſuperſtes eſt. Lucere autem
uirtus Dominæ in coniugio præcipue cepit: in quo
cum ad normam celeſtem, totum uitæ curriculum
dirigeret, hanc ſibi Pauli regulam propoſuit, com-
plectentem omnes piæ matronæ uirtutes: SERVA-
TVR MVLIER PER FILIORVM GENERATI-
ONEM, SI MANSERIT IN FIDE, DILECTIO-
NE, SANCTITATE, ET MODESTIA.

Primum recte intelligebat uitæ genus, in quo
erat: ſciebat coniugium, et ærumnas, quas ſexus mu-
liebris in partu et educatione ſobolis ſuſtinet, deo
placere, ſed addi oportere uirtutes neceſſarias, pri-
mum fidem, deinde cæteras. Ardebat autem in pe-
ctore eius, fidei lumen adeo non obſcurum, ut in pro
feſsione, ſtudio doctrinæ, in aſsidua inuocatione Dei,
in moderandis mœroribus, et retinenda animi con-
ſtantia clare conſpiceretur. Nec tantum ceremonijs
ſeu tragœdijs colebat Deum, ſed ueris officijs, audie-
bat quotidie enarrationem doctrinæ cœleſtis, legebat
ipſa, diſſerebat cum Principe de præcipuis doctrinæ

mēbris, nec more Academico quaslibet opiniones uel admittebat, uel mirabatur, ut mos eſt leuium ingeniorū aut curioſorū, ſed unicam eſſe ueram, perpetuam, & immotam de Deo ſententiam adſeuerabat, quæ illuſtribus teſtimonijs in Eccleſia patefacta eſt. Hanc utraq; manu, imo toto pectore, amplectebatur, Hanc diſcernebat ab Ethnicis & alijs opinionibus, Huius cogitatione ſe ad inuocationem, & ad aliarū uirtutū officia exuſcitabat. Deniq; hanc ducebat uere ſacram ancoram eſſe in omnibus actionibus & periculis. Fuit autem inter cætera teſtimonia fidei ipſius, hoc quoq;, quod eximio ſtudio Academiæ noſtræ conſtitutionem, & conſeruationem adiuuit, Et ad alia multa beneficia hoc addidit, Decem adoleſcentibus, qui in familijs nobilibus erant nati, diſcentibus literas præbuit ſumptus de ſuo, eisq; Præceptorem ſua pecunia præfecit, quos ut ad diſcendū inuitaret, et ſtudia ſæpe inſpici curauit, et ſæpe mißis ex uenatione, ac piſcatione muneribus, commonefieri de officio iußit. Conſtantini mater & aliæ multæ Heroides templa condiderunt, & cœtus adiunxerunt canentium, qui & ipſi (ut ego arbitror) initio ſcholarū ſimiles fuerunt, Poſtea, ut multa bona inſtituta paulatim ignauia hominū corrumpuntur, ſtudia literarū deſerta ſunt, & umbra manſit, uidelicet rituum obſeruatio. Ac recentior ætas multa ocioſa collegia

gia inſtituit, At hæc noſtra Princeps cum recte intel-
ligeret doctrinam cœleſtem, & ſciret deū præcipue
flagitare curam conſeruandæ doctrinæ, non ocioſos
cœtus inſtituit, ſed erudiri adoleſcentiam, & imbui
hac ipſa doctrina diuinitus tradita uoluit, ut ad po-
ſteritatem ipſa quoq; cuſtodes aliquot Euangelij
tranſmitteret. Specimen fidei ſuæ etiam præbuit in
luctu amiſsis filijs ac filiabus, cum dolorem ingentem
cogitatione uoluntatis Dei uicit, ſentiens non caſu
naſci, nō caſu extingui homines, et euocatam ex hac
mortali uita puericiam Deo dicatam, & nondum
malis exemplis corruptam, certo traduci ad æternam
Dei & Eccleſiæ conſuetudinem. Qua de re hanc
ſententiam in ore habebat. NON EST VOLVN-
TAS PATRIS, VT PEREAT VNVS DE PAR-
VVLIS ISTIS.

Poſtremo & in hoc agone, cum ex hac mortali ui-
ta diſceſſura eſſet ipſa, quanta lux fidei in eius inuo-
catione fulſit, ut arſit deſiderio & ſpe conſuetudinis
cœleſtium, repetens ſubinde aliquas Euangelij uoces,
quæ adfirmant Deum certo nos propter filium me-
diatorem recipere, quoties etiam tunc ingreſſa in
hanc commemorationem, erudita diſputatione con-
tulit dogmata, & refutauit errores eorum, qui pias
mentes a conſpectu filij Dei abducunt, et de promiſ-
ſione diuina dubitare iubent. Sed ſatis dictum ſit de
fide

fide ipſius, cum conſtet totam eius uitam, inuocationem quotidianam, et ſermones domeſticos, fuiſſe aſſidua fidei exercitia.

Vt autem in dicto Pauli mox fidei adiungitur dilectio, ita et ipſa copulauit cum fide dilectionem, id eſt, propter Deum iuſto ordine dilexit coniugem, liberos, familiam, et ciues. Fuit amor mutuus in utroq; coniuge talis, ut uere poſſes de eis illud uetus dicere, corpora quidem duo eſſe, animam uero unam. Deinde ſuo ordine cæteros dilexit: ac ut de populo dicam, iuſta et benefica erga omnes fuit. Adijt parturientes, et conſilio ac labore ſuo, imo et inuocatione Dei, periclitantibus opem tulit: ipſa etiam feſſis labore partus, cibos coxit: adijt ægrotos, cumq; ueteri Heroico more et coleret artem medicam, et multa remedia ſua manu parata haberet: multis feliciter medicata eſt. Quotidiana uero liberalitas erga egentes inſignis fuit: Alijs pecuniam, alijs frumentum, alijs ueſtes dabat: eoq; in genere altera erat Eliſabetha Pannonica, quam propter hanc beneficentiam erga egentes et calamitoſos, præcipue laudari ſcitis. Norat autem fines et metas officiorum, quæ matronas decent. Nec gubernationem iudiciorum impediebat, et ut erat iuſta et ſeueritatis amans, atrocia ſcelera legibus puniri uolebat. Sed ſi quando petebatur, ut pro reis aut damnatis intercederet, ſi non erat

atrocitas,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 74 [35,-153 8°]

atrocitas, legum ſeueritatem ipſa quoq; miſericor-
dia leniri uerecunde orabat. Domeſtica negocia, et
Eccleſiæ fouendæ ſtudium ad ſe pertinere ducebat.
Nec ingeſsit ſe conſilijs gubernationis politicæ: Sed
de Eccleſijs monere interdum Principem aliquid ſo-
lebat, præſertim ſicubi audiret ſpargi ſemina diſsidi-
orum in doctrina. Nam cum & ingenio ualeret, ac
doctrinam Eccleſiæ recte intelligeret, et grauiſsimo
iudicio ſtatueret, corruptelas & diſcordias uitandas
eſſe, uigilantiſsima et acerrima erat, planeq; ſimilis,
ut ſupra dixi, Placidiæ Theodoſij filiæ, in concordia
Eccleſiæ tuenda. Ac nec quis ſuſpicetur me ingenij
acumen immodice prædicare, ſigna ab alijs artibus
ſumat, quarum hæc ſtudio tenebatur. In arte medica
uel mediocriter periti, quantam uarietatem rerum
mente complectuntur? membrorum in corpore po-
ſitus, morborum cauſas et genera, remediorum di-
uerſitatem. At de his non ſolum diſſerebat, ut arti-
fex: ſed etiam in uſu prudentiam adhibebat artifice
dignam. Apud Homerum laudat Neſtor Agameden
filiam Augiæ regis, hoc uerſu, Quæ quot terra fe-
rax gignit, tot pharmaca nouit. Non auſim'ne qui-
dem peritiſsimis tantam laudem tribuere, ſed tamen
arbitror noſtram Principem non multo pauciora re-
media nouiſſe, quam illa Homerica Agamede noue-
rat.

Prætcrea

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 74 [35,-153 8°]

Præterea cum acumen in epiſtolis inſigne ſpeci-men ingenij ſit, epiſtolæ Principis noſtræ teſtantur plurimum eam ingenio ualuiſſe, in quibus etſi graui-tas matronæ Principi conueniens ſeruatur, tamen & in monendo, et reprehendendo, & caſtigando, ſen-tentiæ ſunt admodū argutæ, et ad cauſam apte con-gruentes, & penetrantes in intimos animorum ſen-ſus, & forma orationis generoſa & perſpicua eſt.

In dicto Pauli, quod recitaui, ad dilectionem, id eſt, ad iuſticiam & beneficentiam, proxime adiun-gitur caſtitas. Vſitatum eſt .n. in ſermone Apoſtoli-co, caſtitatem nominari ſanctitatem. Ingens orna-mentum ceterarum uirtutum eſſe caſtitatem etiam Ethnici dixerunt, & extat digna memoratu ſenten-tia Bacchylidis ueteris Lyrici poetæ qui principi op-timo Hieroni Syracuſano familiaris fuit, Ceteras uirtutes ſine pudicicia, ſimiles eſse pulchræ ſtatuæ quæ tamen capite truncata ſit. Legitur dictum his uerſibus redditum.

Vt cum de ſtatua facies formoſa, remota eſt,
Non decus in reliquo corpore truncus habet
Sic alij mores ſpreti ſine honore iacebunt
Ni ſint ornati laude pudiciciæ.

Nos uero in Eccleſia manifeſtis teſtimonijs eru-dijt Deus, prorſus neceſſariā eſſe uirtutem in omni-bus caſtitatem, nec placere ullos Deo ſine ea, ac ne

poſſe

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 74 [35,-153 8°]

poſſe quidem in mente impudica, laxante frenũ obſcœnis cupiditatibus, ſimul exiſtere cæteras uirtutes, fiduciam acquieſcentem in Deo, ueram inuocatiõem & dilectionem Dei. Nec præceptis tantum, ſed etiã horribilibus pœnis declarauit Deus uoluntatem ſuam hac de re, & declarat quotidie. Manet enim Dei ſententia immota, ſcortatores & adulteros iudicat Deus, ut in diluuio, in excidijs Sodomorum, Thebarum, Troiæ, Sibaris, & aliarũ innumerabilium urbium oſtendit. Cum igitur uoluntatem Dei noſſet Princeps noſtra, ac ſciret deũ mentem caſtam eſſe, et in quotidiana inuocatione ſic diſcernendũ eſſe uerum Deũ a malis ſpiritibus, ut hunc cogitemus eſſe Deum, rerum conditorem, qui ſe patefecit miſſo filio, & eſt iuſtus, uerax, beneficus, caſtus, ita mores rexit, ut ad regulam æternam, quæ in mente diuina caſtitatem ſancit, congruerent, nec labe ulla unquam ab ea caſtitas uiolata ſit. Semper & Deum pura & impolluta conſcientia inuocauit, & unico coniugi ſuo corpus ſeruauit caſtũ et ſanctũ. Magna cura oculos, linguã, geſtus omnes ita gubernauit, ut caſtæ mentis ſigna conſpici poſſent. Et ut honeſtis exemplo eſſet ad grauitatem tuendam, non oculi errantes, non iocus indignus matrona, nõ fabellæ, non geſtus ullus liberior in ea animaduerti potuit. Et grauitatẽ ſanctitatemq; Dominæ, totus cœtus in Gynæceo imitabatur. Non ibi ocium uoluptates inuitabat, non admittebantur

illecebræ

illecebræ cupiditatum, lectiones aut cantilenæ, aut ſermones ulli magis faceti aut belli, quam qui decent grauiſsimas et ſanctiſsimas matronas. Sed diſtribuebat domina et operas, et precationum ac lectionum tempora: ut adhuc Gyneceum, piæ doctrinæ et uirtutis ſchola eſt. Nec tantum ad colum et ad acus aſsidere puellas uoluit: ſed ad duarũ rerum doctrinam, quam ipſa colebat, eas aſſueſecit, coegit ut legerent libros Propheticos, et Apoſtolicos, et alia ſcripta moribus et pietati utilia. Cumq́; remedia multa fere toto anni tempore adpararet, multiplici labore uirgines et exercuit et erudijt. Quantam enim laborum uarietatem in apparandis remedijs eſſe neceſſe ſit, non obſcurum eſt. Ac ſimul puellis, rerum naturas et uſum remediorum monſtrabat, easq́; ad laborem ipſa doctrinæ ſuauitate inuitabat. Quid de hortis dicam, in quibus ipſi flores lugere dominam nunc uidentur. Hos habuit in hac Arctoa et frigida regione non minus amœnos, quam Alcinoi hortos fuiſſe narrat Homerus. Cumq; conſiti eſſent magna uarietate ſalubrium herbarũ, colebantur á uirginibus, non propter corporis uoluptates, ſed ut honeſto labore exercerentur, ac ſimul naturam rerum conſiderarent et multa remedia diſcerent. In his hortis & Domina et uirgines uelut Naiades, dum aut ſemina terræ mandant, aut ſitientem terram rigant, aut plantas hu

mi

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 74 [35,-153 8°]

mi ſerpentes erigunt, laudes Dei conditoris huius pulcherrimæ naturæ rerum canunt. Hæc honeſta exercitia plena eruditionis, diſciplinam eſſe cum aliarum uirtutum multarum, tum uero caſtitatis (præſertim cum accedit doctrina de ira Dei, & de pœnis certo comitantibus inquinationes corporum) conſentaneum eſt. Sed acceßit & alia uirtus, modeſtia uidelicet, ſeu temperantia, quam Paulus adiungit cæteris in eo dicto quod ſupra recitauimus. Multarum maximarum uirtutum nutrix eſt temperantia in cibo ac potu. Verißimum eſt enim quod dicitur, Quin corpus onuſtum,

Heſternis uitijs animum quoq; prægrauat ipſum,
Atq; affligit humi diuinæ particulam auræ.

Cum autem ſedes illa diuinitus condita ad cogitationem de rebus diuinis quaſſatur denſis & turbidis halitibus à cibo & potu ortis, & crapula aßiduam uertiginem efficit, impediri & languefieri intentionem mentis, in cogitatione de Deo & precatione, manifeſtum eſt. Quare ad ueram inuocationem Dei neceſſaria eſt temperantia. Deinde & ad caſtitatem & ad moderationem in omnibus actionibus prodeſt, ut omnes ſani teſtantur. Itaq; cum natura temperans eſſet, conſuetudine etiam, quæ inprimis in eo genere multum ualet, perfecerat, ut

modico cibo & potu contenta eſſet, nec laborum, ſtudiorum ac precationũ tempora impendebat conuiuijs. Nec ſplendore conuiuiorum aut ueſtium excellere ſtudebat, quamuis precioſas ueſtes plurimas haberet. Sed dolebat potius harum rerum cura in omnibus aulis alia negocia neceſſaria impediri. Deniq; mediocritatem & moderationem in omnibus rebus amabat. Et quanquam uirtute & gradu honoris antecellebat, ut uult Deus eſſe hominum gradus, tamen locum ſingulis conuenientem tribuens, etiam inferiores propter Deum diligebat, nec ſuperbe faſtidiebat, ſed tanquam pares ſocietate Eccleſiæ & uirtute, honore afficiebat. Ingenia prudenter dijudicabat, in ſingulis certas uirtutes ſuſpiciebat. Obtrectationes, & ſermones uirulentos adeo non audiebat, ut ſtomachoſe etiam interpellaret, & abrumpi eos cogeret. Multorum inter ſuos diſsidia, ſua autoritate diremit. Nec tamen egreſſa eſt, ſuorum officiorum metas, non impedijt iudicia, non leges, non Curiam, ſed ſuo loco ita benefecit, quibus potuit, ne quid de autoritate cuiuſquam Magiſtratus diminueret, neue ordinem Reipublicæ & pacem turbaret. Nam ad hos duos fines omnia uitæ conſilia & omnes actiones retulit, ad ornandam gloriam Dei, & ad publicam pacem. Cum igitur ad Pauli contionem, complectentem omnes piæ matronæ uirtutes,

congru-

congruant mores Principis Dorotheæ, placuiſſe eam Deo iudicandum eſt, qui cum eam ad cœleſtium conſuetudinem traducturus eſſet, exitum etiam uitæ mortalis placidum ei, & ſanctiſsimis moribus ipſius congruentem dedit. Cum naturam ui morbi ſuperatam eſſe ſentiret, tranquillo animo ſe uelut ad iter præparauit, ac ſubinde miſcens uotis, & inuocationi confeſsionem fidei, ſæpe hæc uerba repetijt. Non caſu extitit hæc mundi pulcherrima compages, nec caſu natum eſt genus humanum, ſed eſſe Deum conditorem rerum ſapientem, beneficum, iuſtum, ueracem, caſtum, toto pectore credo, ac te æternum patrem Domini noſtri Ieſu Chriſti, qui te patefeciſti multis teſtimonijs edita uoce Euangelij, & miſſo filio, de quo clamaſti hunc audite, adfirmo uere Deū eſſe, conditorem rerum una cum filio tuo domino noſtro Ieſu Chriſto, et Spiritu ſancto, Te credo genus humanum non fruſtra condidiſſe, nec fruſtra te nobis toties patefeciſſe, ſed uere iudicem eſſe generis humani, & colligere tibi æternam Eccleſiam celebraturam te in æterna conſuetudine & leticia. Credo & filium tuum Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum crucifixum pro nobis & reſuſcitatum, mirando conſilio a te miſſum eſſe, ut quia peccatum pro nobis fiebat ipſe, nos iuſticia Dei per eum fieremus. Vtq; cum reciperes nos in gratiam placatus, effun=

derès in nos ex tuo pectore Spiritum ſanctum, & in nobis æternam uitam, lucem, & iuſticiam accenderes. Hæc ut in Euangelio tuo, quod protulit ex arcano ſinu tuo filius, tradita ſunt, toto pectore credo, & confiteor me miſeram natam ex ſordida natura, non arſiſſe dilectione tui, ac fide, ut debebam, ac multos errores ac uicioſas cupiditates in omni uita circumtuliſſe, & ſæpe tuam uoluntatem meis erroribus & lapſibus offenſam eſſe, uehementer doleo. Cum aũt miſeris filium tuũ dominum noſtrum Ieſum Chriſtum crucifixum pro nobis & reſuſcitatum, ac præceperis ut ad eum confugeremus, & promiſeris te recepturũ omnes ad ipſum uera fide confugientes, te ſuplex oro, ut mihi omnia mea peccata, omnes errores, omnes labes remittas, propter filium tuum Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, quem uoluiſti pro nobis fieri uictimam, & ut Spiritu ſancto tuo, initia uitæ & iuſticiæ æternæ in me accendas, meq́; ad ſocietatem tuæ Eccleſiæ cœleſtis, quæ te in æterna læticia intuebitur, & celebrabit, clementer abducas. Credo tuis promiſsionibus, & fiducia filij tui mediatoris me ſuſtento, non fiducia mearum uirtutum, tuamq́; iram placatam eſſe confido, & certa ſpe cœleſtium conſuetudinem expecto. Tibi etiam gratias ago & agam in omni æternitate, cum pro cæteris beneficijs innumerabilibus, tum pro patefactione tui,

& pro

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 74 [35,-153 8°]

& pro filio nobis donato, & uoce Euangelij edita, quodq́; me ad agnitionem tuæ lucis uocaſti, nec in Ethnica caligine & alijs erroribus reliquiſti. Te etiam Ieſu Chriſte filij Dei, crucifixe pro nobis, & reſuſcitate, imago patris æterni, qui Mediator conſtitutus es inter patrem & nos, ac dixiſti. Venite ad me omnes qui laboratis & onerati eſtis, ego reficiam uos, oro toto pectore, ut mei miſertus, pro me intercedas apud æternum patrem tuum, & in me Spiritu ſancto tuo, uitam æternã, lucem et iuſticiam accendas. Gratias etiam ago tibi & agam in omni æternitate, quod mea cauſa & propter ſalutem meam æterno patri ſupplex es, & uictima pro me factus es. Hoc tuum ingens beneficium prædico diſcedens ex hac mortalium conſuetudine, ac aduerſus regna diaboli & omnium impiorum furores, qui tibi maledicunt, adfirmo tuam doctrinam traditam tua uoce, & Prophetarum & Apoſtolorum literis, ſonantem in hac tua Eccleſia, cuius diſcipulam me eſſe profiteor, ueram eſſe, & execror Ethnicos, & hæreticos furores cum tua uoce pugnantes. Sit lucerna pedibus meis uerbum tuum, in quo dixiſti. Sic Deus dilexit mundum, ut filium ſuum unigenitum daret pro mundo, ut omnis qui credit in eum non pereat, ſed habeat uitam æternam. Oro etiam te Deus æterne pater Domini noſtri Ieſu Chriſti, ut

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 74 [35,-153 8°]

cariſſimum coniugem meum, & dulciſſimam fili=
am regas & ſerues, & in his regionibus miniſteri=
um Euangelij, Eccleſias, & Politias defendas. Hæc
ſæpe ingeminans diebus decem, & ſeſe aduerſus pa=
uores confirmauit, & cariſſimo coniugi Principi,
& dulciſſimæ filiæ lenire mœſticiam ſtuduit. Sæpe
etiam hortata eſt filiam & cæteras uirgines, ne cœ=
leſtem doctrinam aut uoluptatibus aut corruptelis
dogmatũ excuti ſibi paterentur, neue ſinerent extin
gui timorem, fidem, & inuocationem Dei. Deniq;
hic extremus agon totus illuſtre teſtimonium fuit
fidei, & æternæ iuſticiæ iam in corde accenſæ. Et
inter hæc uota, & has confeßiones a corpore anima
ſancta & Deo cara placidiſſime diſceßit. Hic mor
talis uitæ finis fuit, ipſi quidem Dominæ minime tri=
ſtis, ſed optimo Principi, filiæ, et nobis omnibus ualde
luctuoſus, ac ne Principis et filiæ ingentem dolorem
augeam, qui cauſas ſui mœroris maximas, etiã nobis
tacentibus, uident, de nobis dicam. Ferreus eſt, qui
in tanto publico luctu, cum uideat Principis, et præ=
cipuorum uirorum in omnibus ordinibus, nobilium,
& ſacerdotum lachrymas, cum filiæ Principis, &
tot honeſtiſſimarum matronarum ciulatus audiat,
ſine mœrore eſſe poteſt. Cauſas igitur dolendi co=
gitemus, adficiamur luctu optimi Principis & filiæ,
ut iubet nos Deus, præſertim Principum benemeri=
torũ aduerſos caſus noſtros ducere, et noſtri amoris

erga eos ſignificationẽ ſocietate mœſticiæ oſtendere. Deinde eo doleamus, quod tale decus & exemplar uirtutum, hæc regio amiſit, quodq́; Patronam Eccleſiarum, literarum, & multorum calamitoſorum amiſimus. Sed lachrymæ uocem impediunt, ideo hanc partem orationis abrumpo. Vtinam autem, ut dolendi cauſas propter populum expoſui, ita poſſem aliqua ex parte tanto uulneri Principis & filiæ mederi. Ac filiam quidem patri omnes ordines commendant, eumq́; orant, ut & ob hanc cauſam fortius repugnet dolori, ut eius oratione & uultu, filia à ſumma luctus acerbitate abducatur. Etſi autem Princeps illuſtrißime, pietas tua laudanda eſt, quod extincta carißima coniuge, tanto dolore & deſiderio eius adficieris, non enim ij ſumus, qui nihil dolere, ſapientiam aut uirtutem eſſe finxerunt, remoueantur ab Eccleſia diſputationes illæ Stoicorum. Nam & indidit Deus humanis pectoribus ςοςγὰς, quæ moneant, ut noſtros diligamus, ſecundis eorum rebus læ temur, & aduerſis doleamus, & ut noſtrorum deſiderio adficiamur, & hæc fieri iubet, ſed moderate. Agnoſcamus mala noſtra ac doleamus. Sed tamen propter has duas cauſas dolor moderandus eſt, Primum, quia non eſt repugnandum iuſticiæ Dei, quæ uniuerſum genus humanum morte onerauit. Deinde etſi mors malum eſt, tamen firmißima aſſenſione tuam celſitudinem amplexam eſſe has diuinas ſententi-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 74 [35,-153 8°]

as non dubito, Precioſa mors Sanctorum, Item, Beati, qui in Domino moriuntur, Non eſt mors, extremum malorum, ſed pijs iter eſt ad dulciſsimam Dei conſuetudinem. Leuat dolorem in quacumq; re, ſi quid ineſſe boni cernitur. Ergo mentis oculos defigito in hæc bona. Etſi abeſt coniunx tua à conſpectu tuo, & filiæ dulciſsimæ, tamen læta fruitur iam conſpectu, ſapientia, & ſermonibus Dei, & filij eius Domini noſtri Ieſu Chriſti, Prophetarum, Apoſtolorum. Iam in cœtu cœleſtium matronarum audit diſſerentem Mariam de filio, audit Euam de prima conditione generis humani, de ſuis ærumnis & liberationibus concionantem. Audit Saram & cæteras ſimiles matronas commemorantes Dei beneficia, audit deniq; patrem etiam ſuum, Regem pium & Deo carum, filioſq; ac filias complectitur. Nihil utriq; ueſtrum optatius fuit, quam ut illa dulciſsima cœleſtium conſuetudine frueremini, ad quam quod prior adducitur coniunx tua, ſi uolumus uera dicere, gratulanda eſt ei hæc felicitas. Nam hæc quæ de conſuetudine æternæ Eccleſiæ adſeueramus, non ſunt fabuloſa ac ſimilia poematum de campo Elyſio. Nos in Eccleſia Dei teſtimonijs illuſtribus confirmatas eſſe diuinas promiſsiones ſcimus, uidelicet reſuſcitatione filij Dei, & multorum aliorum, qui extincti reuixerunt. Certo igitur adfirmandum eſt, homines ad

Deum

Deum conuerſos uera pœnitentia & fide, & acquieſcentes in mediatore filio Dei, diſcedentes ex hac uita duci ad lætiſsimam æternæ Eccleſiæ conſuetudinem. Meminiſti autem Princeps totum uitæ curriculum coniugis, plenum pietatis, & in hoc extremo articulo clariſsima ſigna animi acquieſcentis in filio Dei, animaduertiſti. His iactis fundamentis conſolationum, & quod Deo obediendum ſit, & quod coniunx tua cœleſtium conſuetudine fruatur, deinde adiungito alias conſolationes, quod nõ amiſeris coniugem, ſed rurſus eam complexurus ſis, & in conſuetudine perpetua, eruditiſsimos & ſuauiſsimos ſermones collaturi ſitis, quod Deo tuam & filiæ, & harum Eccleſiarum ſalutem ardentiſsimis uotis commendet, quod turbulentiſsimis temporibus ex hac miſera uita euocata, iam ad portum peruenerit, nec ſit obnoxia noſtris periculis. Læteris etiam cogitatione uirtutum ipſius, Deoq; gratias agas, quod uitæ ſociam tantis ornatam uirtutibus, & concordi animo et uoce uerum Deum inuocantem (quod uinculum eſt amiciciæ arctiſsimum) tibi dedit. Harum te conſolationum omnium cogitatione á mœſticia abducito. Nec tuæ ſolum triſticiæ, ſed etiam chariſsimæ filiæ mederi ſtudeas, Huic, ut ſapiens pater omnibus officijs, imo & arte, lenias dolorem, qua in re commemoratio maternarum uirtutum multum ei profutura eſt.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 74 [35,-153 8°]

Populum uero adhortor, ut memoriam reti=neat laudatiſsimæ Principis, & propter gratitudi=nem, & ut ex eius uita, fidei & uirtutum exempla imitanda ſumat. Propterea enim Deus in Eccleſia multos excellentibus uirtutibus ornat, ut alij eorum exemplo inuitentur, erudiantur, & confirmentur. Hæc ut potui, dixi, multo breuius, quam magnitudo rei poſtulabat, Nunc in funeris cæremonijs non ſo=lum lachrymis dolorem ueſtrum declarate, ſed etiam pia precatione ſalutem illuſtriſsimi Principis, & fi=liæ, & Reipublicæ, ac ueſtram, Deo commendate. Tali inuocatione Deus coli ſe poſtulat, uult a ſe peti uitam, et ſalutarem gubernationem generis humani. Nec eſtimemus tales precationes, otioſos ritus eſſe, ut multi diuinæ uoluntatis ignari audaciſsime iudi=cant, ſed ſciamus uelle Deum, hunc ſibi tribui honorem, ut uere agnoſcamus & fate=amur eum horum ſummorum bo=norum autorem eſſe, & uere ea petentibus largiri.

DIXI.

Epitaphium.

EPITAPHIVM.

HIC iacet Alberti primi Ducis inclyta coniunx
Quæ patre Danorum rege creata fuit.
Maternumq́; genus prælustri duxit ab ortu,
Mater Teutonici neptis Achillis erat.
Et, quo dicta fuit, dignam ſe nomine geßit
Dorotheæ, donum nam fuit ipſa Dei.
Non tantum uoluit Princeps, ſed mitis haberi
Mater, & eſt inopum commiſerata uicem.
Virginibus, quarum fuit orba parentibus ætas,
Pronuba, conſortes tradidit ipſa tori.
Nec dedignata eſt humiles intrare penates,
Et medicas ægris applicuiſſe manus.
Adfuit & grauidis nuribus, partuq́; leuatis
Miſcuit ut nutrix officioſa dapes.
Sacra colens etiam diuinis tradita ſcriptis,
Nil habuit uera religione prius.
In populi cœtu doctos audire ſolebat,
Omni penè die uerba referre Dei,
Nec meritis hominū ſed Chriſti morte redemptam,
Seq́; pia iuſtam credidit eſſe fide.
Adde quod ipſa ſuum dominum conſtanter amauit,
Inq́; uicem à domino ſemper amata fuit,

Corpore

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 74 [35,-153 8°]

Corpore namq́ꝫ decens, & amabilis extitit omni
Laude, fugax litis, ſobria, comis, erat.
Edidit in lucem duo maſcula pignora lecti,
Fœminea quater eſt factaq́ꝫ prole parens.
Deniqꝫ ſuſcipiens Muſarum prouida curam,
Nobile Gymnaſij cum Duce ſtruxit opus.
Iamq́ꝫ duos annos, menſeſqꝫ peregerat octo,
Poſt octo uitæ luſtra, decemq́ꝫ dies
Cum deſiderium non uni triſte relinquens,
Heu præmatura morte ſoluta fuit.
Illius immenſum peperit iactura dolorem
Omnibus indigenis, Pruſsia quotquot habet.
Ad ſuperos animi redijt uigor, oſſa ſepulchro
Inq́ꝫ beatorum ſpe tumulata cubant.

Autore Georgio Sabino.

Impreſſum Viteberge, Apud
Vitum Creuzer.

Anno, M. D. XLVIII.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 74 [35,-153 8°]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 74 [35,-153 8°]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 74 [35,-153 8°]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 74 [35,-153 8°]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 74 [35,-153 8°]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 74 [35,-153 8°]